

CZU: 343.8

[https://doi.org/10.52277/1857-2405.2025.3\(74\).05](https://doi.org/10.52277/1857-2405.2025.3(74).05)

IMPLEMENTAREA RECOMANDĂRILOR EUROPENE PRIVIND PROTECȚIA PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

Victoria OJOG,*absolventă INJ, candidată
la funcția de judecător*<https://orcid.org/0009-0003-9649-1501>**Dionisie SPÎNU,***absolvent INJ, candidat la funcția
de procuror*<https://orcid.org/0009-0002-8838-1567>

SUMAR

Articolul dat analizează importanța protecției drepturilor fundamentale ale persoanelor private de libertate, în special prevenirea torturii și tratamentelor inumane sau degradante. Sunt abordate mecanismele internaționale și naționale, precum Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Mecanismul Național de Prevenire a Torturii din Republica Moldova, pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție. De asemenea, este examinat rolul esențial al jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în garantarea drepturilor celor aflați în detenție. Se subliniază importanța implementării recomandărilor internaționale și necesitatea unui cadru legislativ mai clar pentru protecția eficientă a deținuților. Autorii încheie articolul cu sugestii de implementare mai fermă a recomandărilor europene și clarificarea cadrului legislativ privind protecția efectivă a deținuților.

Cuvinte-cheie: drepturile omului, detenție, tortură, tratament inuman, tratament degradant, recomandări internaționale, condiții de detenție, accesul la îngrijire medicală, siguranța în închisori, resocializare.

Introducere

Așa cum afirma Nelson Mandela în autobiografia sa *Long Walk to Freedom*, nimeni nu cunoaște cu adevărat o națiune până când nu a văzut cum își

IMPLEMENTATION OF THE EUROPEAN RECOMMENDATIONS ON THE PROTECTION OF PERSONS DEPRIVED OF LIBERTY

SUMMARY

The article examines the importance of protecting the fundamental rights of persons deprived of liberty, with a particular focus on preventing torture and inhuman or degrading treatment. It discusses both international and national mechanisms, including the European Committee for the Prevention of Torture and the National Mechanism for the Prevention of Torture in the Republic of Moldova, which aim to improve detention conditions. The study also highlights the importance of the case-law of the European Court of Human Rights in safeguarding detainees' rights. It concludes with a call for a stronger implementation of European recommendations and for a clearer legislative framework to ensure the effective protection of detainees.

Key-words: human rights, detention, torture, inhuman treatment, degrading treatment, international recommendations, detention conditions, access to medical care, prison safety, social reintegration.

tratează deținuții. Această reflecție subliniază importanța respectării drepturilor fundamentale ale omului în mediul penitenciar, temă tot mai prezentă în discursul public și politic, atât la nivel național, cât și internațional.

Problemele ce țin de siguranța persoanelor aflate în detenție au devenit din ce în ce mai vizibile în spațiul public și instituțional. Instituțiile penitenciare nu trebuie privite exclusiv ca locuri de sancționare, ci și ca medii în care drepturile fundamentale ale omului, inclusiv dreptul la integritate fizică și psihică, dreptul la un tratament uman și protecția împotriva abuzurilor, trebuie garantate și respectate.

Lucrarea de față se concentrează pe tema *mediul sigur al persoanelor private de libertate*, fiind motivată de necesitatea unei analize a condițiilor de detenție din Republica Moldova, cu un accent special pe vizita ad-hoc efectuată de delegația Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (în continuare – CPT), în perioada 3-12 iunie 2025.

Scopul acestei vizite a fost de a examina tratamentul și condițiile de detenție ale persoanelor aflate în închisoare [23].

Totodată, cercetarea este motivată de preocupările ce țin de securitatea internă, riscurile de violență, precum și de climatul psihosocial existent în închisori. Conform rapoartelor Consiliului Europei și hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare - CtEDO), Republica Moldova se confruntă cu numeroase provocări (supraaglomerarea, violența în penitenciare) în ceea ce privește tratamentul aplicat persoanelor private de libertate și condițiile generale de detenție.

Ne-am asumat scopul să adoptăm o abordare preventivă și orientată spre protecție, nu una sancționatorie, analizând modul în care autoritățile naționale cooperează cu instituțiile internaționale și implementează recomandările formulate. Cercetarea se bazează pe analiza documentelor oficiale ale CPT, pe jurisprudența CtEDO și rapoartele publice ale Mecanismului Național de Prevenire a Torturii (MNPT), având ca obiectiv identificarea unor modele de bună practică și a recomandărilor aplicabile contextului național.

Prin această lucrare se urmărește contribuirea la înțelegerea profundă a necesității unui echilibru între securitate, umanitate și integrarea socială în mediul penitenciar, ca fundament al unui sistem de justiție penală echitabil și eficient.

Analiză și dezbateri

Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante oferă definiția torturii în articolul 1 și stabilește obligații-cheie pentru statele părți. Acestea includ prevenirea, investigarea și sancționarea actelor de tortură, precum și luarea de măsuri pentru protecția victimelor [5].

Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice reafirmă interdicția absolută a torturii. Articolul 7 prevede că „*nimeni nu va fi supus torturii și nici unor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante. În special, este interzis ca o persoană să fie supusă, fără consimțământul său, unei experiențe medicale sau științifice*”.

Subsidiar, articolul 10 din același pact stipulează că „*orice persoană privată de libertate va fi tratată cu umanitate și cu respectarea demnității inerente ființei umane*” [9].

La nivel regional, sistemul Consiliului Europei, Convenția Europeană a Drepturilor Omului (în continuare - CEDO) consacră, în articolul 3, interzicerea absolută a torturii și a tratamentelor inumane sau degradante: „*nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante*” [3].

Este important de menționat că această prevedere are un caracter absolut, ceea ce implică faptul că nu poate face obiectul niciunei derogări, indiferent de circumstanțe, inclusiv în situații de război, amenințări grave la adresa ordinii publice sau stări de urgență.

Convenția Europeană pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane ori Degradante (în continuare - CEPT) instituie un mecanism preventiv unic la nivel internațional [4]. Prin intermediul CPT, sunt efectuate vizite periodice și ad-hoc în statele membre ale Consiliului Europei, precum și în state nemembre, dar care au ratificat Convenția, cu scopul de a examina modul în care sunt tratate persoanele private de libertate și de a formula recomandări menite să prevină apariția rețelilor tratamente.

CPT a fost înființat în temeiul Convenției Europene pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane ori Degradante a Consiliului Europei. Din denumirea completă a CPT, dar și din conținutul de bază al acestui instrument internațional, reiese că acesta acoperă nu doar tortura, ci și o multitudine de situații care ar putea echivala cu tratamente sau pedepse inumane ori degradante.

Conform articolului 8 din CEPT, Comitetul European are misiunea de a monitoriza tratamentele aplicate persoanelor private de libertate și de a evalua condițiile de detenție. Astfel, Comitetul trebuie să realizeze vizite periodice în statele semnatare, având drept scop prevenirea torturii și a altor forme de tratamente inumane sau degradante.

Pe parcursul acestor misiuni, CPT are responsabilitatea de a verifica respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor aflate în detenție, incluzându-le pe cele legate de integritatea fizică și psihică. În acest sens, Comitetul poate solicita informații complete despre locurile de detenție și poate analiza diverse aspecte ale condițiilor de detenție, incluzând supraaglomerarea, igiena, accesul la îngrijire medicală și condițiile de hrană.

Este de menționat că sfera CPT cuprinde nu doar instituțiile penitenciare aflate în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, în care sunt deținute persoanele condamnate, ci și izolatoarele de detenție provizorie aflate în subordinea Inspectoratului General al Poliției, reglementate de Ordinul Șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 380/2019, în care, la momentul actual, funcționează 14 izolatoare. De asemenea, fac parte din sfera CPT și izolatoarele de urmărire penală ale Administrației Naționale a Penitenciarelor, spitalele psihiatrice, centrele de reeducare, centrele pentru imigranți, adăposturile sociale etc.

Astfel, constatăm că Republica Moldova a ratificat mai multe instrumente internaționale care asigură un cadru normativ bine definit și garanții pentru protecția drepturilor fundamentale ale persoanelor private de libertate. Aceste garanții

impun respectarea integrității fizice și psihice a deținuților, având ca scop prevenirea abuzurilor și asigurarea unui tratament uman în instituțiile penitenciare, în alte locuri privative de libertate sau în locuri unde sunt deținute persoane. Ele reglementează condițiile de detenție și interzic orice formă de rele tratamente.

Totuși, problema principală care se pune este dacă aceste garanții sunt respectate în practică, creând astfel un mediu sigur pentru persoanele private de libertate. Deși cadrul legislativ este bine definit, există semne că implementarea acestuia nu se reflectă întotdeauna în realitatea din penitenciare.

Raporturile independente semnalează frecvent probleme, cum ar fi supraaglomerarea, condițiile de igienă precare, lipsa accesului adecvat la îngrijire medicală și violențele între deținuți. Aceste deficiențe nu sunt întotdeauna o consecință a lipsei unui cadru juridic, ci mai degrabă a dificultății autorităților de a pune în aplicare recomandările și reglementările existente [30].

În același timp, tendințele evidențiate în rapoartele naționale subliniază existența unor probleme care afectează în mod semnificativ condițiile de detenție [12, p.6].

Prin Legea nr. 66 din 30 martie 2006, Republica Moldova a ratificat Protocolul Opțional la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (în continuare – OPCAT) [7]. Acest protocol a fost adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a Sesiuni a Adunării Generale a ONU prin Rezoluția A/RES/57/1-99 [27]. Scopul principal al adoptării OPCAT reprezintă prevenirea torturii și a relelor tratamente prin introducerea sistemului vizitelor regulate în locuri de detenție în jurisdicția și controlul statelor, care l-au ratificat [28].

De asemenea, potrivit art. 3 din OPCAT și în baza Legii nr. 52 din 3 aprilie 2014, în anul 2016 a fost instituit Consiliul pentru prevenirea torturii (în continuare – CpPT), în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, alcătuit din șapte membri [6].

Principalele probleme constatate de către CpPT în raportul anual din 2023 evidențiază deficiențe sistemice în instituțiile de detenție, poliție, spitale psihiatrice și centre sociale. Printre acestea se numără lipsa examinării medicale reale a deținuților, rețineri ilegale, tratamente inegale în penitenciare, condiții precare de detenție, influența subculturii infracționale, lipsa infrastructurii adaptate pentru persoanele cu dizabilități și condiții improprii în instituții etc. La toate aceste deficiențe se adaugă lipsa unor mecanisme eficiente de depunere a plângerilor, interacțiune redusă cu exteriorul și un deficit de personal calificat, ceea ce afectează siguranța, integritatea și demnitatea persoanelor private de libertate sau internate în instituții de stat [10].

În ceea ce privește raportul anual al CpPT pentru anul 2024, acesta nu a fost publicat pe pagina web a instituției [8] la momentul elaborării prezentei lucrări.

În urma vizitei ad-hoc efectuate în Republica Moldova de către delegația CPT, în perioada 5-13 decembrie 2022, au fost constatate probleme în ceea ce privește serviciile medicale din penitenciare, condițiile de detenție, influența ierarhiei informale [24].

Astfel, CPT a constatat probleme în penitenciarele din Republica Moldova, inclusiv menținerea ierarhiei informale a deținuților, care favorizează abuzurile, intimidarea și violența. Liderii informali beneficiază de privilegii nejustificate și influențează negativ noii deținuți. Deținuții vulnerabili (cu boli mintale, dependențe sau infracțiuni sexuale) nu sunt protejați eficient, iar cererile de segregare (conform articolului 206 din Codul de executare) nu sunt tratate confidențial [11].

Una dintre principalele deficiențe constatate de CPT este lipsa de personal medical calificat, în special de medici generaliști, psihiatri și asistenți medicali, ceea ce afectează grav dreptul la sănătate al deținuților. CPT a remarcat că, în unele instituții, personalul existent era nevoit să desfășoare activități medicale care depășesc competențele lor profesionale, din cauza posturilor vacante [11]. Totodată, CPT a identificat lipsuri în ceea ce privește echipamentele medicale: în toate penitenciarele vizitate lipsea oxigenul medical, iar defibrilatoarele fie nu funcționau, fie nu erau disponibile. Documentarea medicală a leziunilor suferă de neconformități: nu toate declarațiile deținuților privind originea leziunilor erau înregistrate, iar în unele cazuri lipseau fotografiile necesare pentru o documentare completă. Prescrierea tratamentului de substituție cu opioizi (OAT) se face cu întârziere, din cauza faptului că doar psihiatrul poate iniția tratamentul, ceea ce crește riscul apariției simptomelor de sevraj la noii admiși [11].

Cât privește standardele CPT privind asistența medicală în penitenciare, începând cu anul 1993, a fost adoptat un set de standarde ce cuprind două concepte-cheie: 1) *un nivel inadecvat al asistenței medicale poate conduce rapid la situații care intră sub incidența termenului „tratament inuman și degradant”*; 2) *serviciul de asistență medicală dintr-o anumită unitate poate juca un rol important în combaterea relelor tratamente, atât în unitatea respectivă cât și în alte părți (în special, în unitățile de poliție)* [25].

În acest sens, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a elaborat *Recomandarea R (98) 7 către statele membre cu privire la aspectele etice și organizatorice ale asistenței medicale în penitenciare, 1998* [14]. De asemenea, Biroul regional european al Organizației Mondiale a Sănătății a aprobat ghiduri și lucrări, precum *OMS: Penitenciarele și sănătatea, 2014* [29].

Efectele recomandărilor CPT și altor instituții internaționale, atunci când sunt implementate corect, vor duce la îmbunătățirea semnificativă a condițiilor de detenție din Republica Moldova, sporind siguranța și protecția deținuților. Aceste schimbări vor avea un impact direct asupra siguranței și bunăstării lor, dar și asupra eficienței procesului de reintegrare socială. Legislația internațională oferă cadrul necesar, iar implementarea efectivă depinde de o cooperare strânsă între autoritățile naționale și organisme internaționale.

Pe de altă parte, se constată că neîndeplinirea recomandărilor CPT conduce la consecințe extrem de grave, în special în ceea ce privește informația Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la decesul deținutului din data de 6 iunie 2025. În cazul deținutului, erau aplicate prevederile articolului 206 din Codul de executare al Republicii Moldova, referitoare la „asigurarea securității personale a condamnaților”, iar persoanele cu funcții de răspundere aveau obligația de a întreprinde măsuri imediate pentru asigurarea securității condamnatului [2].

În cauza *Kudla împotriva Poloniei*, CtEDO a menționat că „statul trebuie să asigure că..., luând în considerare cerințele practice ale detenției, sănătatea și bunăstarea (unui deținut) sunt asigurate în mod adecvat, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare” [19, § 94].

În ceea ce privește detenția unei persoane grav bolnavă în condiții materiale și medicale inadecvate, aceasta poate, în principiu, să constituie un tratament contrar articolului 3. Acest aspect a fost constatat și în jurisprudența CtEDO, în cauzele *Doronceanu împotriva României* [17 § 75], *Gülay Çetin împotriva Turciei* [18, § 101] și altele.

CtEDO a stabilit în jurisprudența sa că tratamentul medical acordat în unitățile penitenciare trebuie să fie corespunzător, adică la un nivel comparabil cu cel pe care autoritățile statului s-au angajat să îl asigure populației în ansamblu. Totuși, acest lucru nu înseamnă că fiecărei persoane private de libertate trebuie să i se garanteze același nivel de tratament medical care este disponibil în cele mai bune centre de sănătate din afara penitenciarelor. Atunci când tratamentul nu poate fi instituit la locul detenției, trebuie să fie posibilă transferarea deținutului la spital sau la o unitate specializată [22].

În această ordine de idei, nu putem trece cu vederea cauza *Cosovan împotriva Moldovei*, în care au fost confirmate probleme sistemice în mediul carceral. Curtea a constatat deficiențe grave în acordarea asistenței medicale reclamantului, care suferea de o boală gravă. Spitalul-penitenciar în care a fost tratat nu era acreditat oficial, ceea ce ridică dubii cu privire la capacitatea acestuia de a oferi îngrijiri corespunzătoare. De asemenea, tratamentele prescrise nu au fost urmate integral, iar

anumite consultații necesare au fost amânate. Astfel, Curtea a apreciat că aceste deficiențe în asistența medicală constituie o încălcare a drepturilor reclamantului, întrucât sunt contrare și incompatibile cu standardele prevăzute de Convenție [16].

Prin urmare, articolul 3 din CEDO impune statului obligația de a proteja starea fizică bună a persoanelor private de libertate, acordându-le, între altele, îngrijirile medicale necesare [20, § 178].

Astfel, din jurisprudența menționată rezultă că menținerea în detenție a persoanelor care suferă de afecțiuni ce le pun viața în pericol sau a căror stare de sănătate este, pe termen lung, incompatibilă cu viața carcerală poate constitui un tratament inuman și degradant. Din aceste considerente, se impune adoptarea unor *măsuri alternative*, precum eliberarea condiționată din motive umanitare, în vederea internării într-un spital sau a plasării într-un azil.

În ceea ce privește condițiile materiale de detenție, CPT a constatat condiții precare în penitenciarele din Republica Moldova. Deși s-au făcut unele renovări la Penitenciarul Chișinău (celule, unitatea medicală, bucătărie), multe spații rămân degradate, supraaglomerate (sub 4 m²/persoană), murdare și insuficient ventilate. Celulele din subsolul Blocului 2 sunt înguste, fără lumină naturală.

În penitenciarele Brănești și Cricova, grupurile sanitare comune sunt într-o stare igienică proastă, iar numeroși deținuți sunt nevoiți să trăiască în condiții mizere, în timp ce alții sunt privilegiați, favorizați, beneficiază de celule amenajate la standarde superioare cu camere luxoase. Deținuții nu primesc suficiente produse de igienă. Persoanele cu dizabilități sunt cazate în spații inadecvate, fără acces autonom la toaletă sau duș. Mulți deținuți, inclusiv minorii, nu au acces la activități utile. În consecință, CPT a recomandat asigurarea celor 4 m²/persoană, condiții egale pentru toți, igienă corespunzătoare, sprijin pentru deținuții cu dizabilități și implicarea tuturor în activități zilnice utile [30].

Regulile penitenciare europene, adoptate de Comitetul de Miniștri la 11 ianuarie 2006 în timpul celei de a 952-2 reuniuni a Miniștrilor Delegați [13], precum și Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela), adoptate de Adunarea Generală a ONU la 27 decembrie 2015, reprezintă un set de standarde internaționale cu caracter general, care stabilesc modul în care deținuții trebuie tratați în sistemul penitenciar [31].

Una dintre problemele condițiilor de detenție, constatată de delegația CPT în urma vizitei ad-hoc efectuate în Republica Moldova în perioada 5-13 decembrie 2022, precum și 3-12 iunie 2025, a fost supraaglomerarea. În acest sens, CPT a făcut o declarație privind standardele sale într-o publicație intitulată „Spațiul de locuit pentru fiecare deținut în unitățile penitenciare: standardele CPT” [26]. Astfel, standardul minim stabilit de CPT pentru

spațiile de locuit în unitățile penitenciare este de 6 m² de spațiu de locuit pentru o celulă individuală, la care se adaugă instalația sanitară; 4 m² de spațiu de locuit pentru fiecare deținut într-o celulă colectivă, plus o instalație sanitară complet compartimentată; cel puțin 2 metri între pereții celei; cel puțin 2,5 metri între podea și tavanul celei.

Potrivit informațiilor din declarația CPT privind standardele sale, cerințele minime sunt următoarele:

- 2 deținuți: cel puțin 10 m² (6 m² + 4 m² - spațiu de locuit + anexă sanitară);
- 3 deținuți: cel puțin 14 m² (6 m² + 8 m² - spațiu de locuit + anexă sanitară);
- 4 deținuți: cel puțin 18 m² (6 m² + 12 m² - spațiu de locuit + anexă sanitară);

Chiar dacă standardele internaționale s-au limitat la afirmații cu caracter general în ceea ce privește condițiile materiale, informațiile furnizate prin rapoartele sale i-au permis Curții să interpreteze articolul 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, în cauza *Muršić împotriva Croației*, CtEDO a menționat că spațiul mai mic de 4 m² poate ridica o problemă în temeiul articolului 3 din CEDO și că mai puțin de 3 m² constituie o prezumție de încălcare a articolului 3 din CEDO [21, § 110 și 124]. Încălcarea articolului 3 (aspect material) a fost constatată recent de către CtEDO în cauza *Clipea și Grosu împotriva Moldovei*, în care a specificat că condițiile materiale dintr-un spital de psihiatrie în perioada unui tratament considerat a fi involuntar pot constitui tratament inuman sau degradant [15].

Cât privește vizita ad-hoc efectuată de delegația CPT în perioada 3-12 iunie 2025, al cărei scop a fost examinarea tratamentului și condițiilor de detenție ale persoanelor aflate în închisoare, în observațiile preliminare, membrii delegației au exprimat pentru prima dată anumite aspecte de încălcare a principiului cooperării. De asemenea, au fost identificate probleme ce țin de condițiile de detenție, în special supraaglomerarea în sectoarele de tip *baracă*, leziunile corporale suferite de deținuți, precum și amenințările și intimidările la adresa membrilor CPT provenite din partea așa-numitelor *caste superoare*.

În aceste circumstanțe, ne exprimăm îngrijorarea față de împiedicarea cooperării delegației CPT cu autoritățile naționale. Aceasta din urmă constituie o parte esențială a activității CPT, întrucât scopul primordial este de a proteja persoanele private de libertate și nu de a condamna abuzurile comise de diferite state.

Finalmente, se menționează că, potrivit prevederilor art. 61 alin. (2) din Codul penal, *pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatilor cât și a altor persoane*” [1].

Acest obiectiv trebuie să fie realizat în conformitate cu principiile drepturilor fundamentale ale omului și să reflecte normele internaționale în domeniul drepturilor deținuților.

De asemenea, în raport cu recomandările internaționale, inclusiv cele ale CPT și CtEDO, este imperativ ca statul să implementeze măsuri de prevenire a abuzurilor, asigurându-se că nu doar pedeapsa este aplicată, ci și reintegrarea efectivă a condamnatului în societate. Astfel, respectarea principiilor de umanitate și demnitate în procesul de detenție este esențială pentru îndeplinirea scopului menționat în art. 61 alin. (2) din Codul penal.

Concluzii și recomandări

Drept rezultat al studiului efectuat, redăm *infra* următoarele recomandări:

1. *Implementarea mai fermă a recomandărilor internaționale*, inclusiv cu clarificarea cadrului legislativ pentru protecția efectivă a deținuților. De asemenea, este necesară clarificarea și întărirea cadrului legislativ național, astfel încât să se asigure condiții adecvate de detenție și să se prevină încălcările drepturilor fundamentale ale deținuților.
2. Este necesar ca autoritățile moldovenești să elaboreze o strategie detaliată, cu termene concrete, pentru combaterea ierarhiei informale și prevenirea violenței în închisori. Implementarea acesteia trebuie să implice segregarea liderilor informali și monitorizarea strictă a interacțiunilor acestora cu ceilalți deținuți.
3. *Asigurarea unor condiții minime de spațiu și igienă*: fiecare persoană aflată în detenție trebuie să beneficieze de un spațiu minim de 4 m², iar toaletelor comune trebuie să li se acorde atenție deosebită în ceea ce privește curățenia și igiena. De asemenea, condițiile de întreținere a celulelor trebuie îmbunătățite constant pentru a respecta standardele internaționale.
4. *Acces rapid la tratament și confidențialitate medicală*: deținuții trebuie să aibă acces rapid și continuu la tratamente medicale, inclusiv la terapii pentru dependente, fără a depinde exclusiv de personalul psihiatric. În plus, confidențialitatea consultațiilor medicale trebuie garantată, iar agenții de penitenciare nu trebuie să fie prezenți în timpul consultațiilor.
5. *Creșterea numărului de angajați și instruirea acestora*: autoritățile trebuie să recruteze și să instruiască personal suplimentar pentru a asigura o supraveghere constantă, inclusiv noaptea, în zonele de detenție. Acest lucru presupune eliminarea programului de lucru de 24 de ore pentru corpul agenților de penitenciare și asigurarea unui număr corespunzător de angajați.
6. *Fiecare deținut să fie informat clar și complet* despre opțiunile de protecție, inclusiv în scris,

și să aibă acces liber la măsuri de protecție confidențiale, fără a fi descurajat sau amenințat cu represalii de către personalul penitenciar.

7. *Implementarea unui sistem de monitorizare continuă*: autoritățile trebuie să implementeze un sistem de monitorizare și raportare transparentă a progreselor în implementarea măsurilor recomandate de CPT, cu informarea periodică a Comitetului despre evoluțiile și rezultatele obținute.

Referințe bibliografice

1. Codul penal al Republicii Moldova. Nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2009, nr. 72-74 (republicat).
2. Comunicat din 07.06.2025 privind incidentul de la Penitenciarul nr.6 - Soroca. <https://www.penitenciar.gov.md/randomcomunicat-privind-incidentul-de-la-penitenciarul-nr6-soroca-standard-imagecomunicat-privind> (vizitat 24.06.2025).
3. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04.11.1950. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1999, nr. 54-55/502.
4. Convenția Europeană pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante. <https://rm.coe.int/16806dbac4> (vizitat 14.06.2025).
5. Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 10.12.1984. În: *Tratate Internationale*, 1998, nr. 1.
6. Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul). Nr. 52 din 03 aprilie 2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2014, nr.110-114.
7. Legea pentru ratificarea Protocolului opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante. Nr.66 din 30 martie 2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2006, nr. 66-69.
8. Oficiul Avocatului Poporului. <https://ombudsman.md/> (vizitat 18.06.2025).
9. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16.12.1966. În: *Tratate Internationale*, 1998, nr. 1.
10. Raport anual de activitate a Consiliului pentru Prevenirea Torturii (Mecanismului Național de Prevenire a Torturii) în anul 2023. <https://ombudsman.md/post-document/raport-anual-2023-privind-prevenirea-torturii-si-a-altor-pedepse-ori-tratamente-cu-cruzime-inumane-sau-degradante-in-republica-moldova/> (vizitat 18.06.2025).
11. Raport către Guvernul Republicii Moldova privind vizita ad-hoc în Republica Moldova efectuată de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane ori Degradante (2022). <https://rm.coe.int/1680ac59d8> (vizitat 19.06.2025).
12. Raport privind vizita preventivă și de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.4 - Cricova din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor la data de 14-15 septembrie 2022. <https://ombudsman.md/wp-content/uploads/2023/01/12-9-72-2451-2452-ANP-raport-monitorizare-P-4-Cricova-din-14-15.09.22.pdf> (vizitat 16.06.2025).
13. Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre, referitoare la regulile penitenciare europene (Rec(2006)2). <https://rm.coe.int/16804c8d9a> (vizitat 21.06.2025).
14. Recomandarea Comitetului de miniștri ai statelor membre, referitoare la aspectele etice și organizaționale ale asistenței medicale în penitenciare (Rec(98)7). <https://search.coe.int/cm?i=09000016804fb13c> (vizitat 20.06.2025).
15. Speța *Clipea și Grosu c. Moldovei*, hotărârea din 19 februarie 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-238014> (vizitat 26.06.2025).
16. Speța *Cosovan c. Moldovei*, hotărârea din 22 iunie 2022. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-216352> (vizitat 25.06.2025).
17. Speța *Doronceanu c. României*, hotărârea din 28.02.2018. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-179193> (vizitat 24.06.2025).
18. Speța *Gülay Çetin c. Turciei*, hotărârea din 5 iunie 2013. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-116946> (vizitat 24.06.2025).
19. Speța *Kudła c. Poloniei*, hotărârea din 20 octombrie 2000. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58920> (vizitat 24.06.2025).
20. Speța *Mozer c. Moldovei și Rusiei*, hotărârea din 23 februarie 2016. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-161055> (vizitat 25.06.2025).
21. Speța *Muršić c. Croației*, hotărârea din 20 octombrie 2016. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-167483> (vizitat 26.06.2025).
22. Speța *Rooman c. Belgiei*, hotărârea din 31 ianuarie 2019. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-189902> (vizitat 25.06.2025).
23. Council of Europe anti-torture Committee (CPT) carries out a visit to Moldova, focusing on prisons. <https://www.coe.int/ro/web/cpt/-/council-of-europe-anti-torture-committee-cpt-carries-out-a-visit-to-moldova-focusing-on-prisons> (vizitat 13.06.2025).
24. Council of Europe anti-torture Committee (CPT) carries out a visit to Moldova <https://www.coe.int/en/web/cpt/-/council-of-europe-anti-torture-committee-cpt-carries-out-a-visit-to-moldova> (vizitat 18.06.2025).
25. Health care services in prisons: Extract from the 3rd General Report of the CPT, published in 1993. <https://rm.coe.int/16806ce943> (vizitat 19.06.2025).
26. Living space per prisoner in prison establishments: CPT standards. <https://www.coe.int/en/web/cpt/living-space-prisoners> (vizitat 21.06.2025).
27. Optional Protocol to the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment: resolution / adopted by the General Assembly. https://digitallibrary.un.org/record/481982?utm_source=chatgpt.com&v=pdf (vizitat 17.06.2025).
28. Optional Protocol to the UN Convention against Torture. Implementation Manual. <https://www.apt.ch/sites/default/files/publications/opcat-manual-english-revised2010.pdf> (vizitat 17.06.2025).
29. Prisons and health. <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289050593> (vizitat 20.06.2025).
30. The CPT and the Republic of Moldova. <https://www.coe.int/ro/web/cpt/republic-of-moldova> (vizitat 16.06.2025).
31. The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners. https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Nelson_Mandela_Rules-E-book.pdf (vizitat 21.06.2025).